

İSLÂM DÜŞÜNÇESİNDE ELEŞTİRİ KÜLTÜRÜ VE TAHAMMÜL AHLÂKI
(ULUSLARARASI SEMPOZYUM)
26-27-28 NİSAN 2019 / MUŞ

İslam düşüncesi, İslam'ın ana metinleri etrafında düşünce ve pratik geliştiren pek çok kişi, ekol ve gelenek tarafından bugünlere getirilmiştir. Dinî, siyasî, sosyal, kültürel pek çok hadisenin müdahil olduğu bu vetirenin tekdüze seyretmediği açıktır. Tarih boyunca Müslümanlar, hem kendi aralarında hem de farklı inanç ve düşünce havzalarından beslenen insanlarla dinamik bir ilişki içinde olmuşlardır. Bu dinamik ilişki biçimi, İslam düşüncesinin birbirinden farklı tutumları ve kabulleri barındıran, kendisini farklı yerlerde konumlandıran çeşitli fikrî ve amelî okuma biçimlerini hoş gören zengin bir tecrübeye sahip olması sonucunu doğurmuştur. Filhakika İslam düşüncesinde farklı eğilimleri tahkim eden ve bugüne taşıyan iki temel yapı, güçlü eleştiri geleneği ve engin tahammül ahlakıdır.

İnsanlar tarafından üretilen hiçbir teorik ya da pratik ürünün kusursuz olmadığı gerçeği, eleştiriye; insanların farklılıklarıyla bir arada yaşamaya mahkûm olması ise tahammülü zorunlu kılar. Yapıcı eleştiri ve itidal sınırlarında seyreden tahammül, sadece düşüncenin değil, bu düşünceye somut bir varlık kazandıran toplumsal yapının da dirlik ve düzenini sağlar. İslam düşüncesi, eleştiri ve tahammülün farklı düşünsel ve toplumsal örneklerde nasıl tecrübe edildiğini gösteren benzersiz bir laboratuvar gibidir. Bu tecrübe, günümüzde farklı coğrafyalara yayılmış olan ve her türlü inanç, kültür ve medeniyet mensubuyla iç içe yaşayan Müslümanlar için müstesna bir kazanımdır.

Yaşadıkları pratik farklılıkların da etkisiyle günümüz Müslümanlarının çeşitli fikir ayrılıklarına düştükleri malumdur. Mamafih kadim tartışma konularımızdan azımsanmayacak bir kısmının, ilaveten modern çağın önümüze yığılmış olduğu pek çok yeni tartışma konusunun da ilim adamlarımızın gündemini meşgul ettiği bir gerçektir. Hz. Peygamber'in rahmete işaret saydığı düşünce farklılıklarını besleyen, yapıcı eleştirinin ulema açısından bir âb-ı hayat mesabesinde olduğu hakikatine kör kalan ve toplumsal huzurun sigortası sayılan hoşgörü ve tahammül zeminini berhava eden yıkıcı tartışmalara bugün fazlasıyla tanık olmaktayız. Eleştiri kültüründen ve tahammül ahlakından yoksun bu tartışmalar, meseleleri, öncelik ve önem sırasının göz ardı edildiği bir perspektife mahkûm etmektedir.

Yaşadığımız fikrî problemlere İslam düşüncesinin içerik ve mefhumda olduğu kadar şekil ve üslupta da yol gösterici olabileceği düşüncesi, konuyu bir sempozyum çerçevesinde ele almamızın aslı gerekçesidir. Umulur ki bu bilim şöleninin etkileri bütün bir ilim dünyasını sarar ve bir yangın yerinin ortasında huzur adası vasfıyla öne çıkan ülkemiz, fikre ve fikir adamına saygının zirve yaptığı mutena bir barış yurdu olarak yeniden şanlı tarihine yakışır öyküler yazar.

İlan edilmiş bu gerekçelerin ve maksatların yanı sıra sempozyumun önemli alt başlıklarına dair aşağıda verilen konu başlıklarının araştırmacılara yol göstereceğine inanıyoruz.

SEMPOZYUM KONULARI

A- ELEŞTİREL DÜŞÜNCE

- Eleştirinin kavramsal analizi ve önemi
- Eleştiri metodolojisi
- Eleştirel bakışta etkili olan dinamikler
- Eleştiri-bilim ilişkisi
- Modern eleştiri kuramları
- Eleştirel bakış ve sosyo-politik gerçeklik ilişkisi
- Eleştirelilik ve maslahat diyalektiği
- İslam düşüncesinde eleştiri örnekleri
- İslam düşüncesinde eleştiri geleneği
- İslam'da bilgi-iktidar ilişkisi
- İfrattan tefrite uçlarda gezinmek
- Orta yolcu anlayış-eleştirel düşünce ilişkisi
- Müslüman aydın ve entelektüel

B- ELEŞTİRİ AHLAKI

- İslam düşüncesinde tahammülün kavramsal karşılıkları
- Tahammülün Kur'an ve sünnetteki anlamı, çerçevesi, gayesi
- Düşünce farklılıklarına tahammül meselesi
- Tahammül ahlakı ve gerekleri
- İslam düşüncesinde ötekine tahammülün sınırları
- Tahammül ve toplumsal ilişkiler dengesi
- İslam toplumlarında yeni olana tahammülün siyasi ve sosyo-kültürel arka planı
- Düşünceye tahammül ve şiddet
- Sabır-tahammül ilişkisi
- Tahammül mü hoşgörü mü? (Sosyoloji kuramları açısından)
- İslam dünyasında fikrî çatışma ve tahammül problemi
- İslam düşüncesinde bireycilik, özgürlük ve çok kültürlülük
- Fundamentalizm ve radikalizm

SEMPOZYUM VE TEBLİĞ METİNLERİYLE İLGİLİ ESASLAR

- Sempozyuma gönderilecek tebliğlerin dipnot ve kaynakça kısmında İSNAD yazım kuralları esas alınacaktır. <http://www.isnadsistemi.org/guide/>
- Özetlerin başlık, problem tespiti, içerik, öneri ve sonuç gibi temel parametreler dikkate alınarak hazırlanması gerekir.
- Sempozyuma aynı isimle en fazla bir özet gönderilebilir.
- Gönderilecek çalışmaların daha önce her hangi bir yerde tebliğ olarak sunulmamış olması gerekir.
- Özet ve tebliğlerin bilimsel yayın etiği kuralları açısından sorumluluğu yazara aittir.
- Sempozyumda sunum yapılabilmesi için tebliğin tam metninin belirtilen tarihte gönderilmiş olması gerekir.
- Tebliğ sahipleri, sempozyumda sunacakları ve sempozyum kitabında yer alacak tebliğ metinlerinin telif hakkını devretmeyi taahhüt ederler.
- Zamanında gönderilen tam metinler, hakem raporları doğrultusunda uluslararası bir yayınevi tarafından editoryal bir kitapta bölüm olarak yayınlanacaktır.
- Sempozyuma katılan tebliğ sahiplerinden katılım ücreti alınmayacaktır.
- Konuklarımızın yol ve konaklama masrafları kendilerine aittir.
- Sempozyuma Türkçe, İngilizce, Arapça, Farsça ve Kürtçe tebliğler gönderilebilir.

YAZIM KURALLARI

Sempozyuma gönderilecek tebliğlerin dipnot ve kaynakça kısmında İSNAD yazım kuralları esas alınacaktır. <http://www.isnadsistemi.org/guide/>

ÖNEMLİ TARİHLER

Bildiri özetlerinin son gönderilme tarihi	25 Ocak 2019
Kabul edilen özetlerin ilan tarihi	1 Şubat 2019
Tam bildiri metinlerinin son gönderilme tarihi	29 Mart 2019
Sempozyum tarihi	26-27-28 Nisan 2019

İLETİŞİM

Adres : Muş Alparslan Üniversitesi Külliyesi, 49250 Güzeltepe/MUŞ
E-posta : elestirivetahammul@alparslan.edu.tr
Web : <http://elestirivetahammul.alparslan.edu.tr/>
Telefon : 0436 249 49 49
Dâhili : 3300

Sekreteryaya:

Arş. Gör. Zehra ORUK : 0555 174 82 08
Arş. Gör. Yusuf AYDIN : 0544 311 14 53
Arş. Gör. İzzet GÜLAÇAR : 0507 991 36 96